

КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧІ ЗАСАДИ ДІЯЛЬНОСТІ ДЕРЖАВНОЇ УСТАНОВИ «ЦЕНТР ПРОБАЦІЇ» В УКРАЇНІ

Дем'янчук В. А.

доктор юридичних наук, професор,

ректор

Міжнародного економіко-гуманітарного університету

імені академіка Степана Дем'янчука

м. Рівне, Україна

Васюк А. Ю.

помічник судді

Чернівецького апеляційного суду

м. Чернівці, Україна

Важливо наголосити, що кримінально-виконавчі засади діяльності Державної установи «Центр пробації» (далі – ЦП) України є однією із найменш розроблених проблем на сучасному етапі реформування кримінально-виконавчої системи України. Державну установу «ЦП» було утворено відповідно до Закону України Про пробацію (2015 року) [1].

Відповідно до розпорядження Кабінету Міністрів України від 13 вересня 2017 року № 655-р «Про утворення державної установи «Центр пробації», підпункту 13 і пункту 12 Положення про Міністерство юстиції України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 02 липня 2014 року № 228, Положення про ДУ «Центр пробації» було затверджено наказом Міністерства юстиції України від 28.12.2017 № 4322/5 «Про утворення Державної установи «Центр пробації».

Відповідно до вказаного положення, ДУ «Центр пробації» є неприбутковою державною установою, створеною для забезпечення виконання завдань Державної кримінально-виконавчої служби України з питань пробації і безпосереднього спрямування та координації діяльності уповноважених органів з питань пробації, що належить до сфери управління Мін'юсту. Діяльність Центру пробації спрямовується та координується заступником Міністра юстиції України відповідно до розподілу обов'язків [2].

Отож, утворення Державної установи «Центр пробації» пов'язано як з об'єктивними так і суб'єктивними чинниками діяльності пенітенціарної системи України. До об'єктивних чинників ми відносимо:

– невеликий проміжок часу (6 років з моменту прийняття Закону «Про пробацію»);

– відсутність ґрунтовних наукових досліджень еволюції розвитку кримінально-виконавчих засад функціонування Державної установи «Центр пробації» в теорії держави і права;

– закритість у вільному доступі до архівних документів функціонування Державної установи «Центр пробації».

Що стосується суб'єктивних чинників, до таких ми відносимо наступні:

– зміна політичної ситуації в Україні і відповідно зміна керівництва Міністерства юстиції України;

– діяльність Державної установи «Центр пробації» більше направлена на організаційно-управлінські засади, ніж нормативно-правові;

– регулярне внесення законодавцем України змін і доповнень до Кримінально-виконавчого кодексу (далі – КВК) України змушувало учених-пенітенціаристів більше уваги приділяти кримінально-виконавчим засадам її функціонування.

Хоча, за нашим переконанням, дослідження діяльності Державної установи «Центр пробації» завжди становили науковий інтерес не лише правознавців, а і вчених інших галузей науки, зокрема, таких як: історія держави та права; кримінальне та кримінально-виконавче право.

Разом із тим, фахівцями у галузі кримінально-виконавчого права доведено, що будь-яке дослідження повинно мати свою власну писану історію, яка дозволяє подивитися на проблеми минулого і врахувати їх у процесі розроблення нормативно-правових актів у майбутньому. Окрім того, за визначення вітчизняного вченого О.О. Шкути, історичний досвід – це важлива частина теоретичної науки, завдяки якій розробляються теоретичні та прикладні концепції, моделі виконання покарання у виді позбавлення волі [3, с. 31].

Варто також зазначити, що прийняття Верховною Радою України Закону України Про пробацію, створило певне підґрунття для вітчизняних вчених дослідити даний інститут, що входить до кримінально-виконавчої системи з точки зору саме цього Закону. І хоча, як зауважують автори навчального посібника «Кримінально-виконавче право України», незважаючи на те, що окремі положення даного закону ще далекі від досконалості, його значення для кримінально-виконавчої системи України важко переоцінити [4, с. 11].

Водночас, настав час переглянути правові основи діяльності Державної установи «Центр пробації» і посилити її функціонування відповідно до принципів, передбачених у ст. 5 КВК України, а саме: невідворотності виконання і відбування покарань, законності, справедливості, гуманізму, демократизму, рівності засуджених перед законом, поваги до прав і свобод людини, взаємної відповідальності держави і засудженого, диференціації та індивідуалізації виконання покарань, раціонального застосування примусових заходів і стимулювання правослухняної

поведінки, поєднання покарання з виправним впливом, участі громадськості в передбачених законом випадках у діяльності органів і установ виконання покарань [5].

Висновок. Узагальнюючи вищевикладене в даних тезах, робимо висновок, що діяльність Державної установи «Центр пробації» певним чином залежить від сучасного процесу трансформації кримінально-виконавчої системи України в пенітенціарну систему і в майбутньому можемо з прогнозувати, як окрему державну службу.

Література:

1. Закон України Про пробацію. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2015, № 13, ст. 93. Із змінами, внесеними згідно із Законом № 1798-VIII від 21.12.2016, ВВР, 2018, № 3-4, ст.26 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/160-19#Text>
2. Наказ Міністерства юстиції України від 22.02. 2019р № 561/5.
3. Шкута О. О. Теоретико-прикладні засади функціонування кримінально-виконавчої системи України: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.08. Ірпінь, 2018. 38 с.
4. Кримінально-виконавче право України: навч. посіб. / за ред. проф. А. Х. Степанюка. Київ: Юрінком Інтер, 2008. 624 с.
5. Кримінально-виконавчий кодекс України: Закон України від 11.07.2003 р. № 1129-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2004. № 3–4. Ст. 21.

НАВЧАЛЬНО-ПРОСВІТНИЦЬКА ПРАВОВА ДОПОМОГА ЯК ВИД ПРАВОВИХ ПОСЛУГ

Дерев'янко Н. З.

докторка філософії в галузі права,

завідувачка кафедри цивільно-правових дисциплін

Міжнародного економіко-гуманітарного університету

імені академіка Степана Дем'янчука

м. Рівне, Україна

З метою подолання правового нігілізму населення та зменшення навантаження на державний чи муніципальні бюджети, ми вважаємо, що необхідно до системи надання правової допомоги включити такий вид правових послуг, як навчально-просвітницька правова допомога, яка через вплив на свідомість заявника допоможе сформуванню комплексу